

El camí del sud: de Port Said a Singapur

Frases il·lustrades

Ja és sabut fins per la xicala, que el diputat al Parlament de Catalunya més xiroi que tenim, és l'Il·lustre músic de Prats de Molló, que es diu Josep Fontbernat.

A la suma de facècies que tan fan destacar la seva personalitat, cal afegir l'observació que el seu seient parlamentari no el té pas als escons del Parlament, sinó en una cadira del Cafè de la Rambla. Al Parlament, sempre callat; en canvi, al cafè, demaneu-ne de discursos prolixos i de dites hardianes (de Hardy, el company cinematogràfic de Laurel)!

Fou en aquest cafè esmentat. Un amic li preguntà què n'havia fet dels seus «cent homes», puix que no se'n sentia parlar gens. Fontbernat, xiroi com sempre, contestà: —Els meus cent homes? Ah!, sí; els he canviats per mil... cada mes.

El desesper del senyor Estelrich

El senyor Estelrich ha sortit diputat per la Lliga a Girona. Això ho sap gairebé tothom. Però el que probablement s'ignora, són els treballs que ha tingut el senyor Estelrich per mantenir el paper de vedette de la candidatura, com correspon al seu important prestigi. Els elements carlins feien córrer que el senyor Estelrich era *hermano*, i ja se sap que un francmaçó és incompatible amb el catolicisme. Així el director de la Fundació Bernat Metge es veié obligat a fer manifestacions públiques i notòries del seu catolicisme, publicant una carta en què deia que «mai no havia deixat de practicar la religió».

El dia de les eleccions, el senyor Estelrich la va passar negra. Penjat al telèfon, vingia demanant dades i més dades. Un moment va tement de perdre l'elecció i en el seu desesper va exclamar:

—En el pròxim Parlament, la Lliga haurà de fer d'extrema esquerra!

Revolució i guàrdies d'assalt

Amb motiu d'una vaga general a Palafrugell, les xicotetes d'aquella població van prendre una part activa a les manifestacions revolucionàries. Quan s'havia de fer agitació, sempre es trobava un estol d'empordaneses esdevingudes ardorosament dones d'acció i disposades a tot.

Com que les coses anaven de mal borràs, el governador disposà el desplaçament d'una vintena de guàrdies d'assalt. Arribar allí els de la porra i parar l'ardor revolucionari de les xicotetes, fou tot u. No fou precisament la cara ferrenya el que els impressionà sinó la bella postura. Les coses arribaren a un estat que el Sindicat de la C. N. T. va posar una pissarra al local que deia:

«Companyes: Ojo amb mimar massa els guàrdies d'assalt.»

Senyor governador...

Els enquitranadors de parets i faistes alhora han desenrotllat aquests dies una activitat digna de millor causa. Les inscripcions prelectorals han estat cada dia més nombroses y amb més faltes d'ortografia. Una de les que ha fet forrolla és la de «Guelga de lectores», igualment com una altra que aparegué fa poc en grans caràcters damunt la façana d'una església del carrer de Pere IV, i que deia: «La religió es el opio del pueblo».

No us creguéssiu pas, però, que aquesta inscripció fos esborrada tot seguit; passà, simplement, que el rector de l'esmentada església tingué cura de fer desaparèixer les paraules «opio del», i la inscripció ha restat convertida en «La religió es el pueblo». Els de la F. A. I., com es veu, no devien comptar amb l'enginyositat d'aquest rector.

—D'on veniu, vós?
—De Beirut — em respon la bella *partenaire* de ball *La taxi-girl*.
—Han ancorat dos vaixells de passatgers a Port Said i el saló de ball de l'Eastern Exchange Hotel és tot ple.
—És la segona etapa del meu camí a Xang-Hai — afegeix —. Xang-Hai! Diuen que és la Babilònia de l'Extrem Orient. Vós hi aneu, porteu-m'hi.
—Prefereixo callar. La noia insisteix: —Podria passar per la vostra secretària.

parleu d'això en els cabarets de l'Orient. Les dones us pendran per policia i s'apartaran de vos. En canvi, si adopteu una actitud vaga, compreneu?, les tindreu totes a la vostra disposició. Us dic això perquè us desitjo un viatge feliç! A reveure, a Xang-Hai!
—Avinguda Eugènia avall, cap als molls, un indigena se m'acosta i em bufa a l'orella: —*You desire, master, white lady... white madame... signora... French damelle... italiana... Metisse lady... Russian madame...*

—Camí de casament o camí d'amor venal?
—Tant se val! — respon la noia —. Ambdós camins són generosos.
—Bé, bé — fa Mr. Lawson —. N'hi van massa de dones blanques a l'Orient. No totes s'hi casen. De vegades penso que s'inicia una gran ruta de prostitució, cap a l'Orient. Si la Lliga de Nacions, que és l'única que pot fer-ho, no hi posa remei, aquesta ruta serà tan lamentable com el camí de l'Amèrica del Sud — i l'anglès continua: —Un dia va presentar-se'm al despatx, a Colombo, un hindú que em va dir: «Mister Lawson, please, em podeu fer venir per mi una *white madame*?»
La noia es posa a riure de ple.
—Et fa riure una cosa lamentable — li diu l'anglès —. L'hindú m'havia pres per un d'aquests comissionistes que quan els fan una pregunta semblant responen: «Yes, sir, all right!» Tot això ens desprestigia als ulls dels homes de color.
La nostra companya diu: —Això vol dir que els homes de color han descobert els atractius de la dona blanca. Això us hauria d'enorgullir, Mr. Lawson; aquesta admiració per la dona blanca demostra la nostra superioritat sobre les indígenes.
Mr. Lawson replica: —Perquè som superiors a la gent de color no hauríem de permetre que les dones blanques s'abandonin en els llocs més baixos dels centres comercials de l'Orient. És humiliant, amics meus!
La noia no es deixa convèncer.
—No tots els homes de color deuen ésser fastigosos i bruts. N'hi haurà de vegades, com alguns que surten en les pel·lícules de cine — diu molt somrient.

Said, s'accentua extraordinàriament. Tot el que es digui sobre la pudor dels barris indígenes de les poblacions del Proper Orient i del Llunyà és poc. La gent hi viu i s'hi passeja com les formigues en un gran formiguer.
Els barris xinesos de Singapur baten el rècord en aquest punt. Són un tast de les ciutats del colossal país dels grocs. Cada portal, una botiga. Els venedors jueuen damunt les fruites i les verdures. Les apiloten amb els peus. Abans i després es passegen per les

Beutats malates

Amb papers de mecanògrafa he viatjat de Beirut a Port Said.
A la taula, segueix:
—M'heu dit que aquestes quatre noies viatgen soles. On van?
—Una a Addisabebba, per Djubuti. Una altra a la colònia holandesa dels Estrets de Malaca, crec a Medan. La rossa a Singapur i la més alta a Xang-Hai.
Intento canviar de conversa. Però aquesta amiga insisteix:
—La rossa va a casar-se a Singapur? — em diu lentament —. Es casen molts colònials per poders. Les altres han estat contractades per cases comercials, us han dit. Potser sí.
I afegeix:
—Jo vaig anar de Marsella a Beirut contractada per un empresari de ballets. Tenia el viatge de tornada pagat. Ho exigeixen. Veieu? Ja sóc a Port Said, a la porta de l'Extrem Orient.
—Així vós sou una víctima consentida — li dic en el to més amable que puc.
—Una víctima de què? — salta somrient —. Ah! Es veu que alguna russa us ha fet una escena.
I afegeix, amb aquella gràcia de les franceses:
—Són fantàstiques, aquestes refugiades russes! Al cap de deu anys de viure del joc de l'amor encara us parlen, a vosaltres, els pobres turistes, de violació.
L'orquestra, formada per russos, toca per quarta o cinquena vegada l'*Ay, mamá Inés!*
Abans de marxar, la francesa em diu:
—No em voleu portar a Xang-Hai? Bé, estimat amic. Un dia o altre hi arribaré. Us espanta que us prenguin per un traficant de dones blanques? Em voleu creure, no en

Al mateix temps m'ensenya una pila de postals pornogràfiques. L'aparto amb un cop de colze. L'home em segueix a una distància de quatre passes i recita la mateixa cantarella:
—*White lady... madame blanche...*

Hem passat el mar Roig, amb el seu vent carregat d'arena dels deserts de l'Àrabia i de la costa africana.
Deixem enrera Djubuti, on les dones negres del Somali francès ens han obsequiat amb unes frenètiques danses de ventre.
Vetaci el cap de Guardafui, que sembla un colossal lleó ajaçat cobert de sorra endurida i tallada pel sol i les tempestats. Som en el mar de les perles i de les velles pirateries. El vaixell llisca suauement.
—Adéu, Occident! — diu la rossa que va a Singapur —. L'Orient Llunyà ja no ho és tant.
—Camí de Singapur — li dic —. Ben segur que moltes dones desitgen fer-lo.
Ajaçada sobre una gran cadira de vimet, miss N. parla amb molta indolència:
—La dona segueix l'home, en la lluita per l'existència. Diuen que l'Extrem Orient és la salvació de la vella Europa, endeuada i empobrida. A demostrar-ho!
Arriba un vell colonial anglès, Mr. Lawson. Diu:
—Un temps, els aventurers es deixaven caure a les Amèriques. Avui se'n van a l'Extrem Orient.
La nostra companya completa l'observació:
—Com les dones. Els seguim, bones camarades.
Mr. Lawson pregunta:

—Perquè som superiors a la gent de color no hauríem de permetre que les dones blanques s'abandonin en els llocs més baixos dels centres comercials de l'Orient. És humiliant, amics meus!
La noia no es deixa convèncer.
—No tots els homes de color deuen ésser fastigosos i bruts. N'hi haurà de vegades, com alguns que surten en les pel·lícules de cine — diu molt somrient.
La rèplica de Mr. Lawson té la virtut de fer callar la simpàtica i tossuda noia rossa. Li diu molt amablement:
—Qualsevol diria que vós, senyora, no hi aneu casada a l'Orient.

Després, l'anglès em deia:
—Realment, la dona blanca és molt desitjada pels homes de color. És més voluptuosa que les indígenes, i una novetats. Quan una dona blanca passa pel carrer, els homes de color s'aturen a mirar-la. La Venus blanca es compla a accentuar els seus atractius. En la residència dels colonials, tots els servents, de color, són com uns espies de les relacions amoroses dels blancs. Pels clubs de nit corren, sobre aquest punt, unes històries molt picants, que demostren l'interès amb què aquests pobres diables de l'Est segueixen les relacions sexuals de la dona blanca.
—Gràcies a aquest espionatge constant dels *coolies*, els celibataris de les petites colònies europees poden conèixer tota la vida íntima de les casades més respectables. En un d'aquests clubs de nit un solter americà contava això: «Vaig agafar l'hindú de casa Madame Z... i li vaig preguntar: Què fa la bella madame Z... quan el seu marit l'abraça? I em va respondre: «Fa *houi, houi...*»
—És lamentable — segueix Mr. Lawson —. Però els colonials consideren els servents de color com uns gossos i no s'amaguen de res davant seu. Després vénen raptos, violacions i prostitució de la dona caiguda, vexada i humiliada, i, finalment, la gran caiguda del prestigi de la raça blanca en tot l'Extrem Orient.

Hem deixat Mr. Lawson a Colombo i una noia holandesa a Belawan, a l'illa de Sumatra.
Arribem davant Singapur a les deu del vespre. El vaixell no pot entrar de nit, i ancora a dos quilòmetres de la boca del port. Tot el passatge és a coberta. Fa una brisa molt agradable, amb una punta de frescor. Fanals de llum elèctrica marquen el costat del mar de la ciutat i les algues els reflecteixen, estiradíssims, zigzaguejats.
—Singapur! — em diu la noia rossa, al meu costat —. No us sembla que val la pena d'arribar molt per veure'n poc?
—Què voleu que us digui, amiga meva — li dic —. Si teniu el gust de l'aventura...
—El gust de l'aventura! Pel gust de l'aventura no hauria vingut a Singapur: m'hauria deixat caure al cor de l'Àfrica!
I m'acomia, bruscament, amb aquestes paraules estranyes:
—Als homes que fan el camí de l'Orient els diuen aventurers. I a les dones que fem el mateix camí, prostitutes.
Aquell vespre vaig sentir, davant les llums de Singapur, i per aquestes paraules, l'esgarripança d'aquesta realitat:
Els orientals, quan necessiten manufactures de cotó, en demanen a Europa i l'Occident els ven el sobrant. Quan desitgen una dona blanca, també la demanen. I algú respon:
—Yes, sir, all right!

Entrem a la rada de Singapur a les sis del matí. Els arbres, les cases residencials, de teulades vermelles, les vetes rogenques de les carreteres que travessen prats d'un verd pujat, tot sembla fet per fer-nos admirar la colonització anglesa.
Un escriptor ha dit: «Lector: coneixeu els jardins japonesos, amb veritables arbres vivents i casetes liliptenques, que es venen car a París, per posar-los sobre una taula de saló?»
Exacte; l'entrada a Singapur és això. Després ve el port, els molls, on formiguegen gentes de tots els països del món. Ens hi perdem, desapareixem en el soroll dels descarregadors del moll, en la cridòria dels venedors ambulants, dels conductors de taxis.
Arribem, a peu, al barri xinès de la gran ciutat. L'olor de suor i de pell cuita i bruta, que portem enganxada al nas des de Port

«Professional beauty» malaia

cloques dels carrers. Criatures de cine i de sis mesos són devorades per les mosques i els mosquits, abandonades al mig del carrer.
Donem un tomb pel barri hindú. És menys brut. Aquí i allà, les nostres companyes de viatge són devorades amb els ulls dels indígenes. Alguns les segueixen fins que els fem fugir com es fa fugir un gos: espantant-los amb un gest de braços i un esbufec.
Tornem al barri europeu de la ciutat. Com en totes les colònies angleses de l'Orient, les cruïlles dels carrers són vigilades per hindús fornits, amb turbans blancs al cap. Els carrers són molt nets, asfaltats, amples. Al costat de la misèria dels barris indígenes, l'opulència dels barris comercials anglesos. No hi ha un terme mitjà.
El vespre, deixem les nostres companyes de viatge al vell Hotel Raffles, on creiem que podran ballar fins que els peus els diguin prou, amb turistes i comerciants, confosos amb els aventurers dintre un smoking d'un blanc impecable.
Nosaltres ens n'anem a un d'aquests famosos clubs de nit.
La colonització anglesa és casta i austera. Els clubs de nit són clandestins; però tothom els coneix. Els viatgers en tenen l'adreça així que posen el peu als molls.
M'acompanya un francès. Està content. Em diu:
—Els colonials anglesos solen dir que els francesos monopolitzen el vici en tot l'Extrem Orient. Veieu? Què me'n dieu d'aquests anglesos que rivalitzen amb els xinesos i els comerciants de Malaija per aconseguir un ball amb les *taxi-girls*?
En aquest club de nit hi ha australians, poloneses i franceses. També hi ha mestisses holandavo-japoneses i anglo-xineses.
El meu amic francès continua, satisfet:
—Els anglesos que són aquí acaben de deixar el ball de gala del Raffles. Han portat llurs famílies a dormir al *bungalow* i aquí els tenim, barrejats amb els indígenes, els de l'Angleterra del pudor, de l'orgull racial i del puritanisme religiós.
Com que veig que les franceses predominen en el club de nit, trobo excessiu aquest optimisme del meu amic. Però m'explica:
—Aquest predomini ve ja de la gran època de les *tournees* teatrals. La vida colonial es civilitzava. Ja permetia unes distraccions. I van venir artistes de comèdia i d'òpera còmica. Les franceses han estat sempre noies amables, optimistes, cantants lleugeres i gracioses. Però d'això fa molt temps. La majoria d'aquelles artistes es van quedar i s'han escampat per les ciutats de l'Extrem Orient.
I afegeix, després d'una pausa:
—Quasi no hi ha cap anglesa perquè no són tan apreciades com les meves compatriotes, sobretot si són parisines. Després, perquè hi ha un camí que surt de Marsella, ja fa molts anys, cap a Buenos Aires abans, cap a Singapur i a Xang-Hai ara.
Així que surto del club de nit, m'empeno un xinès i em diu a cau d'orella:
—*Numba one plopa piecee lady... White madame... Big madame... Big white lady...*
Em passejo per l'avinguda de vora el mar. L'asfalt és lluent d'humitat. Els autos passen velocos. En alguns les dones xielen i riuen. Dintre el port brillen les llums blanques, verdes i vermelles dels vaixells de passatgers i dels gossos.
El xinès insisteix a intervals, en la seva cantarella:
—*No white lady, masta?... Malayan beauty?... I have one very nice javanese madame...*
Apreto el pas per no sentir aquesta cançó enfadosa.
—*French lady... White madame... yes?*
No, imbecil!
Potser quatre passes més enllà tindrà lloc aquest diàleg; en *pidgin*, fórmula universalment compresa:
—*White madame...?*
—*Yes, coolie, all right!*

RAMON PEI

(*) Vegi's MIRADOR, números 247 i 251.

LA XOCOLATA

CONTRIBUEIX A LA FELICITAT D'AQUESTA FAMILIA

COM CONTRIBUIRA A LA VOSTRA SI LA PROVEU